

บทคัดย่อ

ชื่อโครงการ: โครงการเมธีวิจัยอาวุโส สกว. เรื่อง การเตรียมความพร้อมเพื่อการคุ้มครองแรงงานไทยที่ไปทำงานต่างประเทศ : การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนารูปแบบ

คณะวิจัย: ศาสตราจารย์ ดร. สุกางค์ จันทวานิช และศูนย์วิจัยการย้ายถิ่นแห่งเอเชีย สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ระยะเวลา: 3 ปี (สิงหาคม 2544-กรกฎาคม 2547)

ประเด็นแรงงานไทยไปทำงานต่างประเทศยังคงเป็นปัญหาใหญ่ของสังคม ซึ่งทางคณะวิจัยได้แบ่งปัญหาเป็น 3 ช่วงเวลาของการใช้ชีวิตของแรงงาน กล่าวคือ ก่อนการเดินทาง แรงงานจะถูกหลอกลวงและเอารัดเอาเปรียบจากระบบการจัดหางาน หน่วยงานของรัฐไม่สามารถเข้ามาดูแลและจัดการได้อย่างเบ็ดเสร็จ ตัวแรงงานเองขาดความรู้ ขาดข้อมูลที่รอบด้านสำหรับการป้องกันตนเอง ขาดการตระหนักถึงผลกระทบทางด้านลบจากไปทำงานต่างประเทศ

ขณะอยู่ต่างประเทศ หน่วยงานของรัฐมีข้อจำกัดในการให้ความช่วยเหลือ แรงงานขาดการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร การเตรียมวางแผนชีวิตก่อนกลับ การปรึกษาปัญหาด้านกฎหมาย สภาพการทำงานที่หนัก งานที่มีความเสี่ยงภัย การไม่ได้รับค่าจ้างหรือได้ไม่ตรงตามสัญญาจ้าง การถูกไล่ออก ทำให้เกิดปัญหาสุขภาพทั้งกายและจิตตามมา ด้านการพักผ่อนและการใช้เวลาว่างพบว่าแรงงานไทยส่วนใหญ่ยังไม่ได้ใช้ให้เกิดการพัฒนาตนเองแต่ตรงกันข้ามกลับใช้เวลาในการเที่ยว กิน ดื่มและคบเพื่อนหรือคู่มือ

หลังกลับจากต่างประเทศ แรงงานยังคงมีหนี้สินที่ไม่สามารถใช้คืนได้หมดจากการกู้ยืมไปทำงานต่างประเทศ แรงงานส่วนหนึ่งมีปัญหาการปรับตัวเข้ากับชุมชน ยุทธศาสตร์ของภาครัฐในเรื่องนี้ยังไม่มีแผนการรองรับ ไม่มีระบบติดตามแรงงานคืนถิ่น แรงงานส่วนหนึ่งจึงยังคงต้องขวนขวายกู้ยืมเงินแล้วกลับไปทำงานต่างประเทศอีกเป็นวงจรอย่างนี้ไม่จบสิ้น

คณะวิจัยได้เสนอให้รัฐกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์หลักของแรงงานย้ายถิ่นที่มีการประเมินผลอย่างชัดเจน โดยคำนึงถึงการพัฒนาคณะและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ปรับปรุงระบบการเตรียมความพร้อมให้คนงานทั้งก่อนไป ขณะอยู่และหลังกลับจากต่างประเทศ ให้การคุ้มครองแรงงานและปราบปรามผู้ที่หลอกลวง สร้างงาน ส่งเสริมอาชีพในชนบทให้แรงงานไร้ฝีมือและกึ่งฝีมือมีงานทำ สามารถเลี้ยงชีพได้เพื่อลดความต้องการไปทำงานต่างประเทศ หน่วยงานของรัฐได้แก่ กระทรวงแรงงาน กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงยุติธรรม และสำนักงานตำรวจแห่งชาติควรร่วมกันจัดระบบบริหารแบบบูรณาการเพื่อคุ้มครองแรงงานไทยไปทำงานต่างประเทศ

Abstract

Project Title: TRF Senior Research Project "Preparedness Management for the Protection of Thai Migrant Workers: A Participatory Action Research for Model Development".

Researcher: Professor Dr. Supang Chantavanich and the Asian Research Center for Migration, Institute of Asian Studies, Chulalongkorn University.

Duration: 3 Years (August 2001- July 2004)

The issue of Thai migrant workers who have been going abroad is a significant problem in Thailand. For the purposes of this research, the migration process was broken down into the following three phases: 1) pre-departure, 2) conditions in destination countries, and 3) return to Thailand. During *Phase 1: Pre-departure*, migrant workers are often deceived and exploited by recruitment agencies and the recruiting system. The Thai government has not been successful in systematically administering and managing these job recruiting companies. For the workers themselves, they lack the necessary information to protect themselves from deception and exploitation, and are unaware of the long-term nature of the work and the impacts it will have on their lives.

In *Phase 2: Conditions in destination countries*, Thai government agencies are limited in their ability to cope with migrant workers' problems. Thai migrant workers do not have access to necessary information regarding efficient planning upon their return and legal advice. In addition, workers have both physical and mental problems caused by working very hard under high risk conditions. Some of them are not paid at all or are paid less than what was offered in their contracts, while others are laid off. Additionally, many workers spend their leisure time in non-creative ways such as drinking, going out and finding new partners.

During *Phase 3: Return to Thailand*, workers are burdened with debts because many take out substantial loans in order to go to work abroad. Some have problems reintegrating into their local life in Thailand again. The Thai government's strategic plan to assist these returnees and to systematically monitor their return process has yet to be put into action. Because of workers' debts and unemployed status upon their return, most workers must re-emigrate to work abroad again, thus creating a vicious circle.

The research team proposes that the Thai government follow its policy and strategy on labor migration, including proper evaluation, and take into consideration elements of human capital and human dignity. The government should try to improve its preparedness management for workers during the pre-departure phase, work in destination countries and be involved during the return process. Emphasis should focus on the protection of migrant workers, the suppression of unscrupulous trafficking and migrant smuggling networks, and the creation of local employment. Additionally, the promotion of jobs or occupations for both unskilled and semi-skilled workers in rural areas should be implemented as a means of providing local employment for migrant workers upon their return and protection from the re-emigration cycle. All concerned government agencies, namely the Ministry of Education, the Ministry of Public Health, the Ministry of Foreign Affairs, the Ministry of Justice, and the Royal Thai Police should cooperate with the Ministry of Labor as a means of comprehensively providing protection for Thai migrant workers.